

A2.2 – Materiały edukacyjne dla nauczycieli

ZARZĄDZANIE W OPIECE

Moduł: 4

Podmoduł: 4.4

Wprowadzenie

Moduł 4. ZARZADZANIE W OPIECE

Submoduł 4.4. Prawo, regulacje i etyka zawodowa

Lekcja numer #1

Czas trwania (minuty)

Data

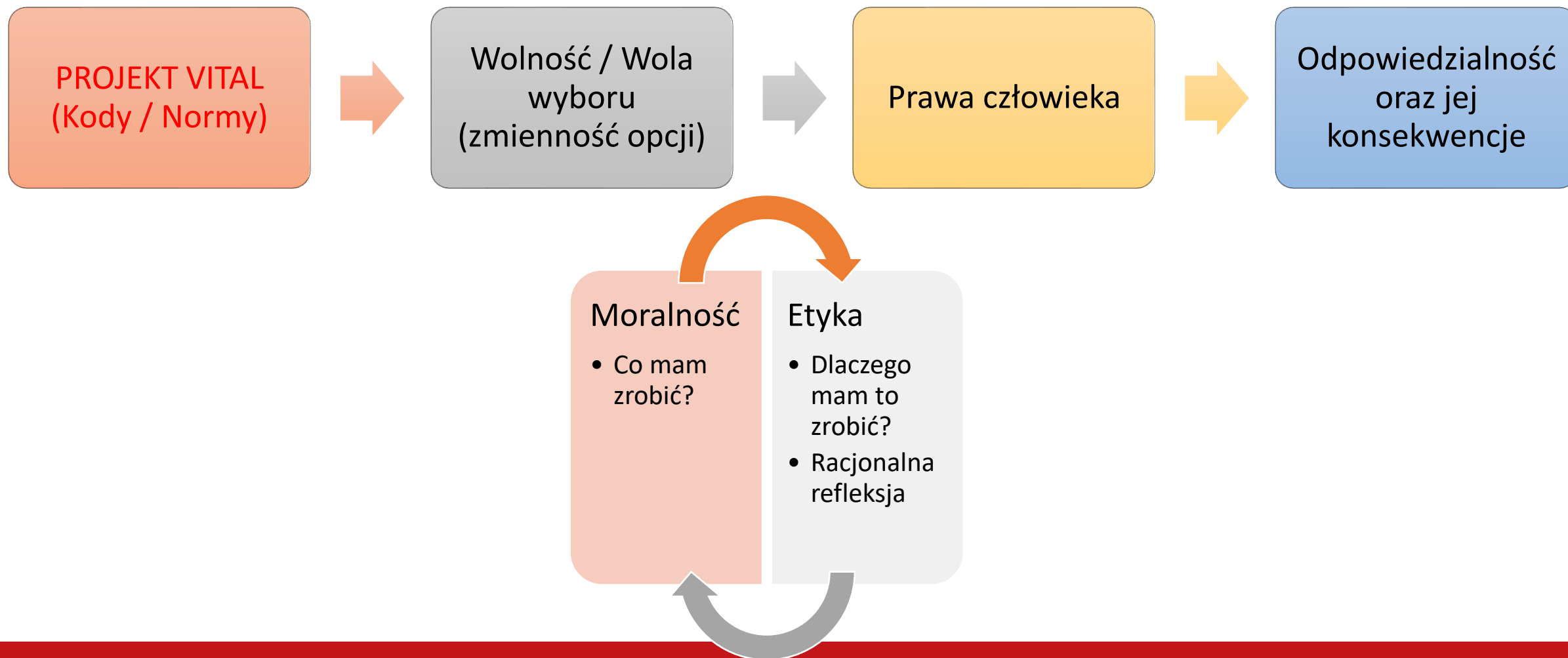
Cele i wyniki lekcji

1. Znać i rozumieć kwestie etyczne, osobiste i zawodowe podczas pracy opiekuńczej.
2. Znać i przyjmować główne normy, prawa i obowiązki prawne związane z opieką.
3. Znać i respektować prawa do godności, prywatności, intymności i poufności osób, które otrzymują opiekę.
4. Znać i szanować autonomię w podejmowaniu decyzji przez użytkownika oraz prawo do otrzymywania wszelkich potrzebnych informacji o procesie opieki.
5. Znać i respektować ograniczeń opiekunów i ich roli wobec innych pracowników służby zdrowia i opieki społecznej.

Treść

1. Ogólne zagadnienia dotyczące etyki i moralności.
2. Prawa obywatelskie, prawa człowieka i szacunek.
3. Normy międzynarodowe, krajowe i regionalne dotyczące autonomii i praw człowieka.
4. Tajemnica zawodowa, prywatność i poufność informacji.
5. Odpowiedzialność prawna w sprawowaniu funkcji opiekuńczych.

Wartości moralne i etyczne

Czym jest etyka?

“Wymiar filozofii, który odzwierciedla moralność”

- Bada zachowania moralne ludzi w społeczeństwie (analizuje postawy wobec życia, ich charakter i zwyczaje, ocenia ich ostateczne zachowanie)
- Opiera się na moralności
- Argumentuje (szuka racjonalnych kryteriów, które kierują działaniami moralnymi)

Etyka obejmuje moralność

Etyka

Funkcje

- Bada zachowania człowieka z perspektywy moralnej (zachowania indywidualne i zbiorowe).
- Analizuje normy regulujące postępowanie ludzi w oparciu o różne koncepcje moralne.
- Bada pochodzenie kodeksów moralnych zgodnie z historią każdej grupy społecznej.
- Ocenia istniejące kodeksy moralne i ułatwia formułowanie nowych.
- Dostarcza fundamentalne podstawy nowych przepisów.

Trudności

- Człowiek jest z natury moralny (umiejętność wyboru i uzasadnienia swoich działań).
- Każda osoba lub grupa ma swój własny system wartości (szkolenie, kultura, doświadczenie itp.).
- Akty (i ich ocena) są uwarunkowane subiektywizmem”
- Wszystko jest w porządku?
Wszystko jest względne.

Co to jest moralność?

“Zbiór norm odnoszących się do postępowania ludzi jako grupy społecznej”

- Reguluje zachowania społeczne
- Ustala zbiór obowiązków dla grupy społecznej (ta sama kultura, przekonania, wartości)
- Pozwala na klasyfikację czynów jako dobrych lub złych

Moralność jest przedmiotem
badań Etyki

Moralność determinuje pojawienie
się norm regulujących ludzkie
zachowanie

Zasady moralne

Racjonalna propozycja dotycząca tego, jak powinno być

- Orientacja na działanie.
- Podaj racjonalne uzasadnienie i motywację.
- Normy są zwykle wyrazem podstawowych przekonań moralnych, wartości uznawanych za niezbywalne.

Bioetyka

“Dyscyplina naukowa badająca etyczne aspekty medycyny i biologii, a także relacje człowieka z innymi żywymi istotami”

Praca u
podstaw

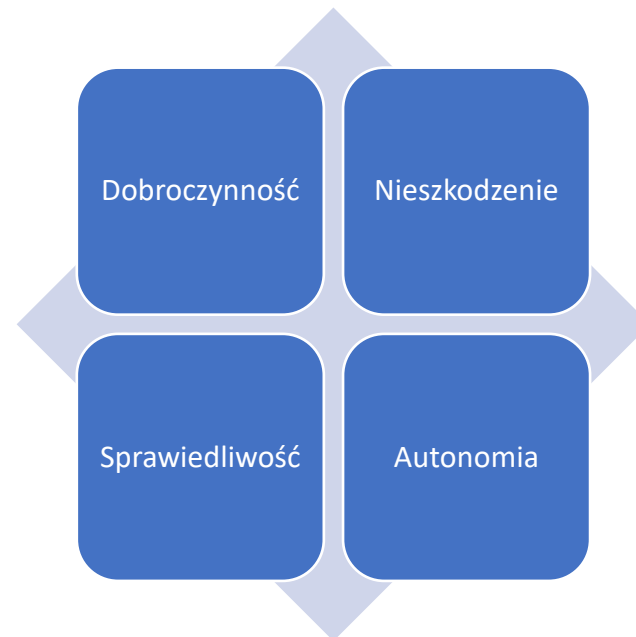
Ramy analizy i
wytyczne
dotyczące
refleksji

Praca w
aplikacji

Procedura
podejmowania
decyzji

Zasady bioetyki

“Podstawowe standardy, którymi powinna kierować się praktyka zawodowa w naukach medycznych”

T.L. Beauchamp y J.F. Childress (1979)

Zasady bioetyki

Dobroczynność

Przyczynia się
pozytywnie do
dobrego
samopoczucia

Zakłada, że
przeżycie jest
gwarantowane

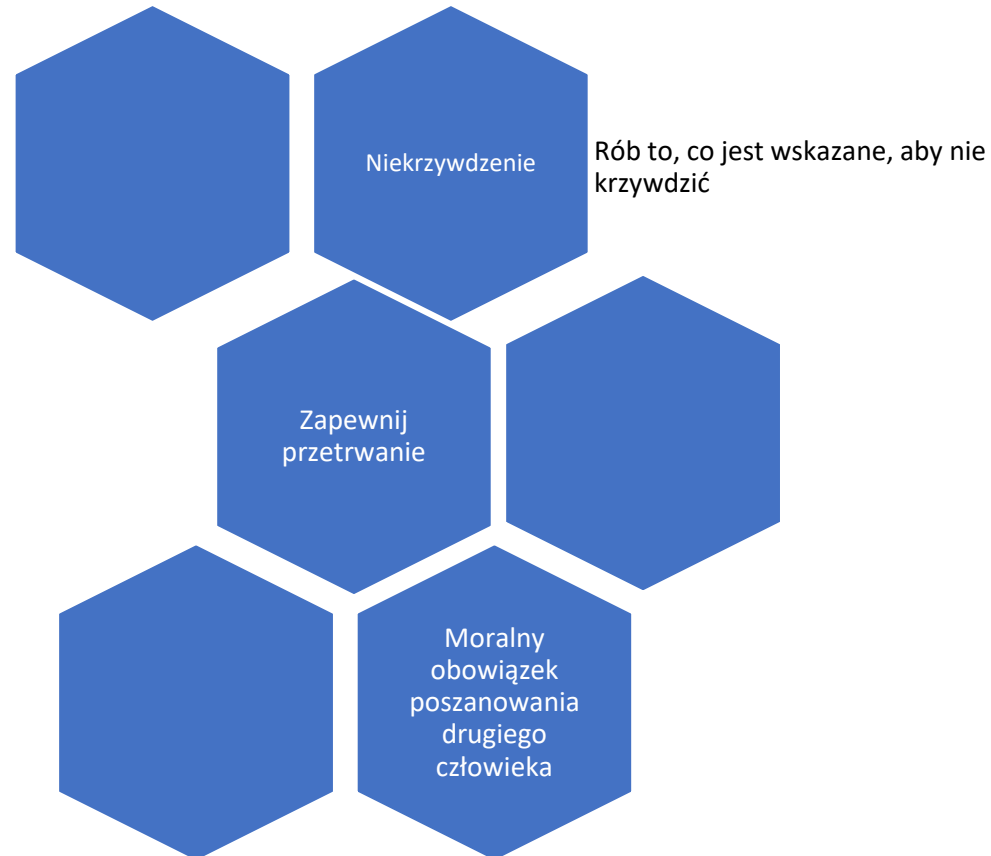
Wykracza poza
zwykły szacunek

Poszukuje
najwyższego
dobra dla osoby

T.L. Beauchamp y J.F. Childress (1979)

Zasady bioetyki

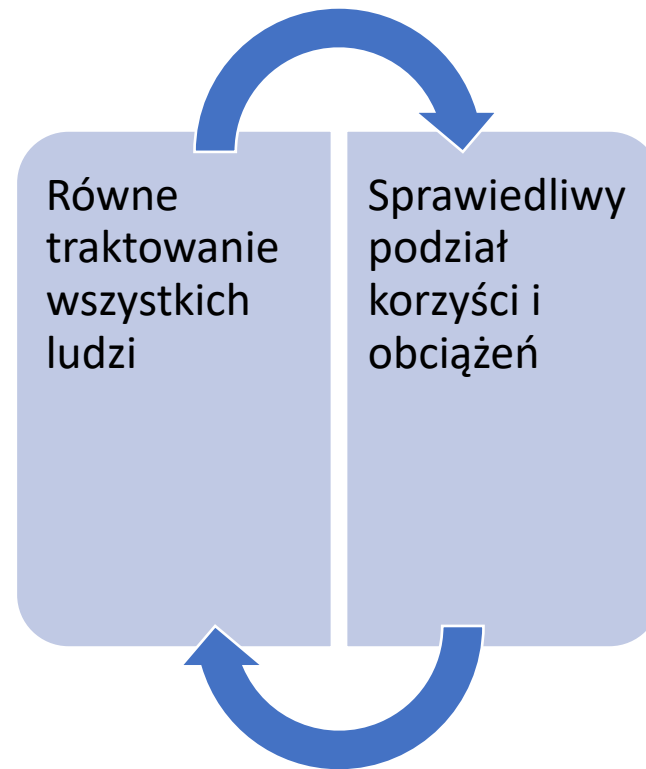
Nieszkodzenie

T.L. Beauchamp y J.F. Childress (1979)

Zasady bioetyki

Sprawiedliwość

T.L. Beauchamp y J.F. Childress (1979)

Zasady bioetyki

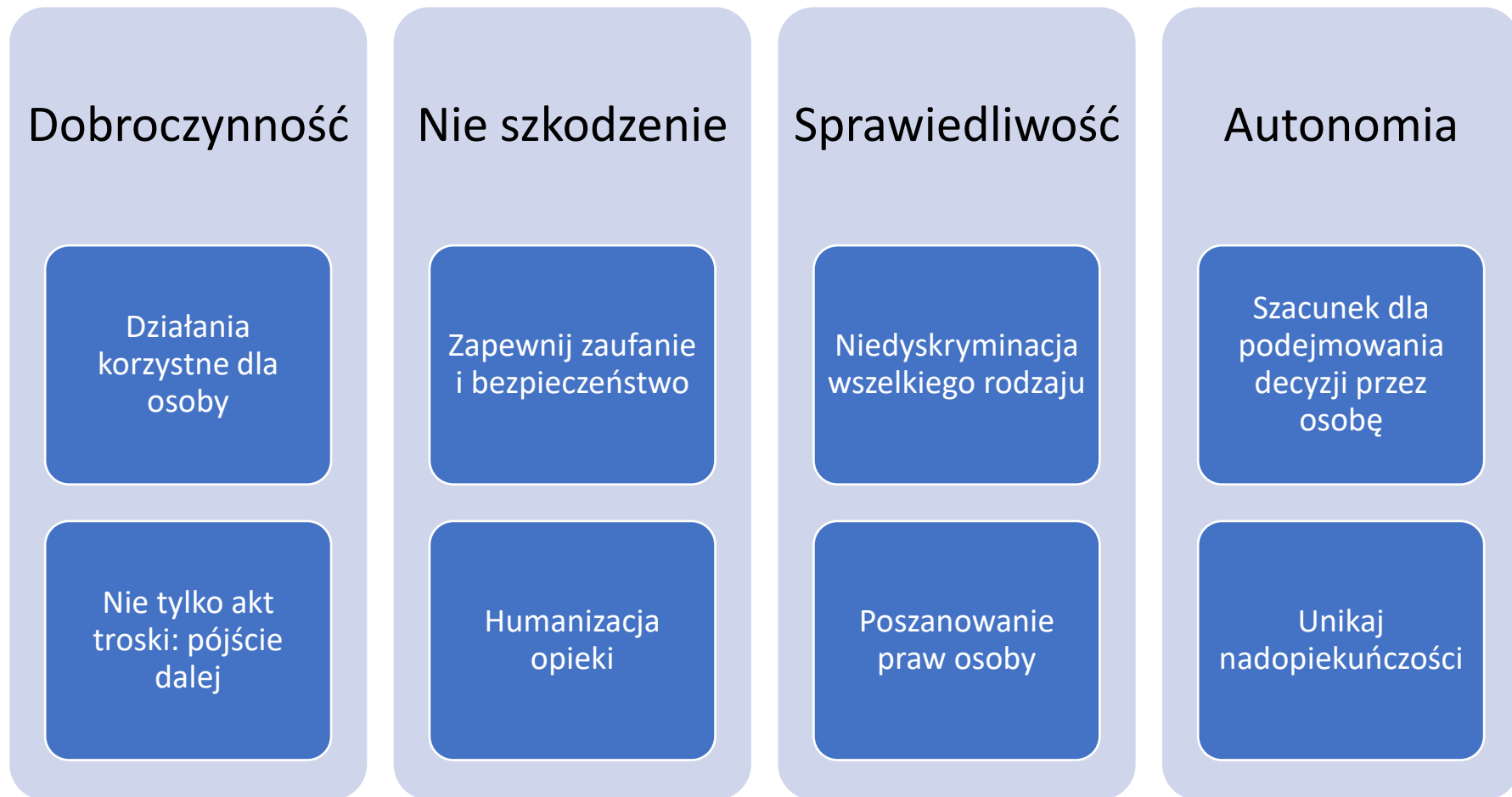
Autonomia

Zakłada akceptację innej osoby jako osoby wolnej i odpowiedzialnej, zdolnej do podejmowania decyzji.

- Daje godność.
- Sprawia, że jest godny szacunku.

T.L. Beauchamp y J.F. Childress (1979)

Stosowanie Zasad Bioetyki

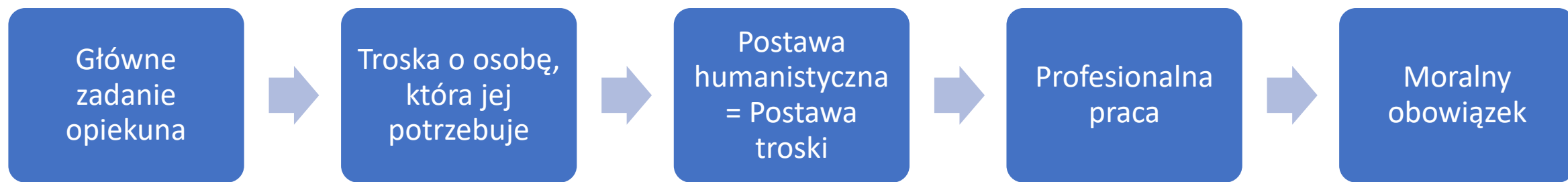
Kodeks deontologiczny = zawód

System *Norm i Sankcji* ustanowiony w sposób obowiązkowy dla profesjonalistów, w oparciu o zachowania uznane za właściwe w Etyce Zawodowej.

Kodeks Etyki = Organizacja

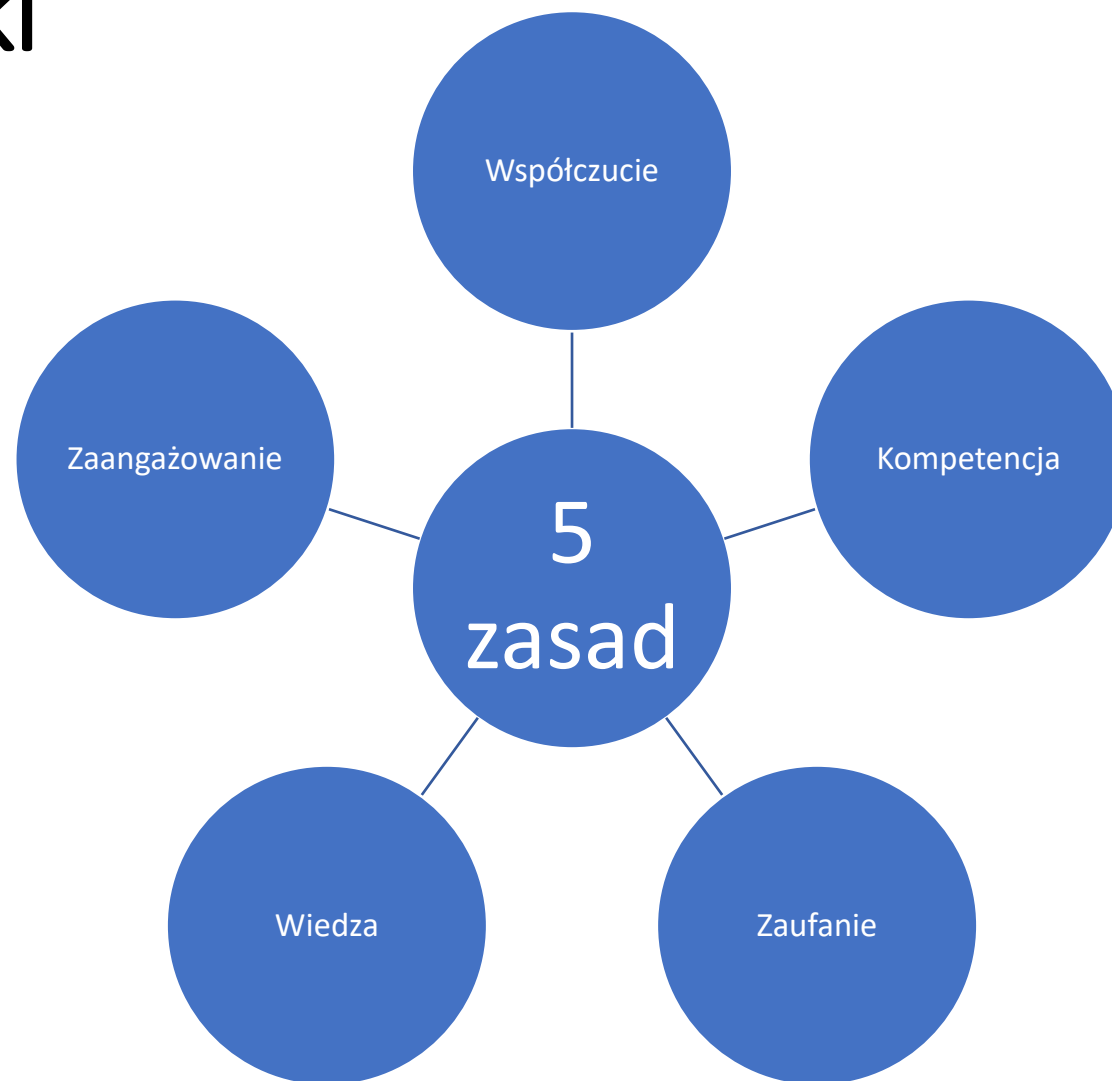
Zestaw podstawowych zasad, które komponenty organizacji uznają za niezbędne minimum, aby zagwarantować odpowiednie traktowanie i obsługę oraz rozwój jej celów

Etyka opieki

Szacunek dla autonomii osoby objętej opieką (wartości i oczekiwania)

Etyka opieki

Etyka opieki: 5 zasad

Współczucie

- Zakłada uznanie drugiego jako osoby i solidarność

Wiedza

- Teoretyczna i techniczna umiejętność rozwijania działalności zawodowej

Zaufanie

- Niezbędna jakość w relacji między opiekunem a osobą

Kompetencja

- Poczucie odpowiedzialności moralnej za podejmowane działania

Zaangażowanie

- Reakcja afektywna, w której zbiegają się wybrane obowiązki i osobiste pragnienia

Obowiązki etyczne w opiece

Kompetencje techniczne

- Kompletne i ciągłe szkolenie
- Wykonuj profesjonalną opiekę zdrowotną
- Praca zespołowa
- Racjonalne wykorzystanie zasobów
- Znaczenie rejestracji

Zadania opiekuńcze

- Skupienie się na osobie
- Zdolności do porozumiewania się
- Dbaj o interesy osoby
- Oferuj wsparcie i zaufanie
- Promuj autonomię
- Dbanie o zdrowie: samoopieka

Obowiązki etyczne w opiece

W odniesieniu do kliniki

- W odniesieniu do ludzi (godność, wartości, autonomia)
- Szacunek dla intymności i prywatności
- Poszanowanie poufności
- Sprawiedliwe i równe traktowanie
- Informuj i pomagaj w zrozumieniu
- Poproś o zgodę

Trening moralny

- Szkolenie z etyki
- Rozwój wrażliwości na kwestie etyczne
- Rozważania i podejmowanie decyzji w obliczu konfliktów wartości
- Przestrzegaj profesjonalnych minimów
- Zaangażowanie w jakość i doskonałość

Ustawodawstwo międzynarodowe, krajowe i regionalne

Prawa i autonomia osobista

Główne dokumenty międzynarodowe

- Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych

<https://www.un.org/development/desa/disabilities/convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities.html>

- Podstawowe zasady wyrównywania szans osób niepełnosprawnych

<https://www.un.org/development/desa/disabilities/standard-rules-on-the-equalization-of-opportunities-for-persons-with-disabilities.html>

- Prawa osób starszych

<https://www.ohchr.org/EN/Issues/OlderPersons/Pages/OlderPersonsIndex.aspx>

Istotne dokumenty międzynarodowe

- Kodeks Etyki i Standardy Postępowania dla Opiekunów Osób Starszych
https://www.aginglifecare.org/ALCA_Web_Docs/memberonly/Standards%20of%20Practice.pdf
- Perspektywa praw człowieka w opiece nad osobami starszymi
<https://agedcare.royalcommission.gov.au/system/files/2020-06/AWF.500.00267.0002.pdf>
- Światowy sojusz na rzecz praw osób starszych
<https://rightsofolderpeople.org/>
- Europejska strategia niepełnosprawności 2010-2020
<https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1137&langId=en>

Normy i ustawodawstwo krajowe

Regulacja normatywna osoby opiekuna

- Świadczenia dla opiekunów
  - <https://www.prawo.pl/kadry/swiadczenia-dla-opiekunow-osob-niepelnosprawnych-kto-i-jak-moze-sie-starac,509498.html>
- Ustawa o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów
- <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20140000567/U/D20140567Lj.pdf>

Normy i ustawodawstwo krajowe

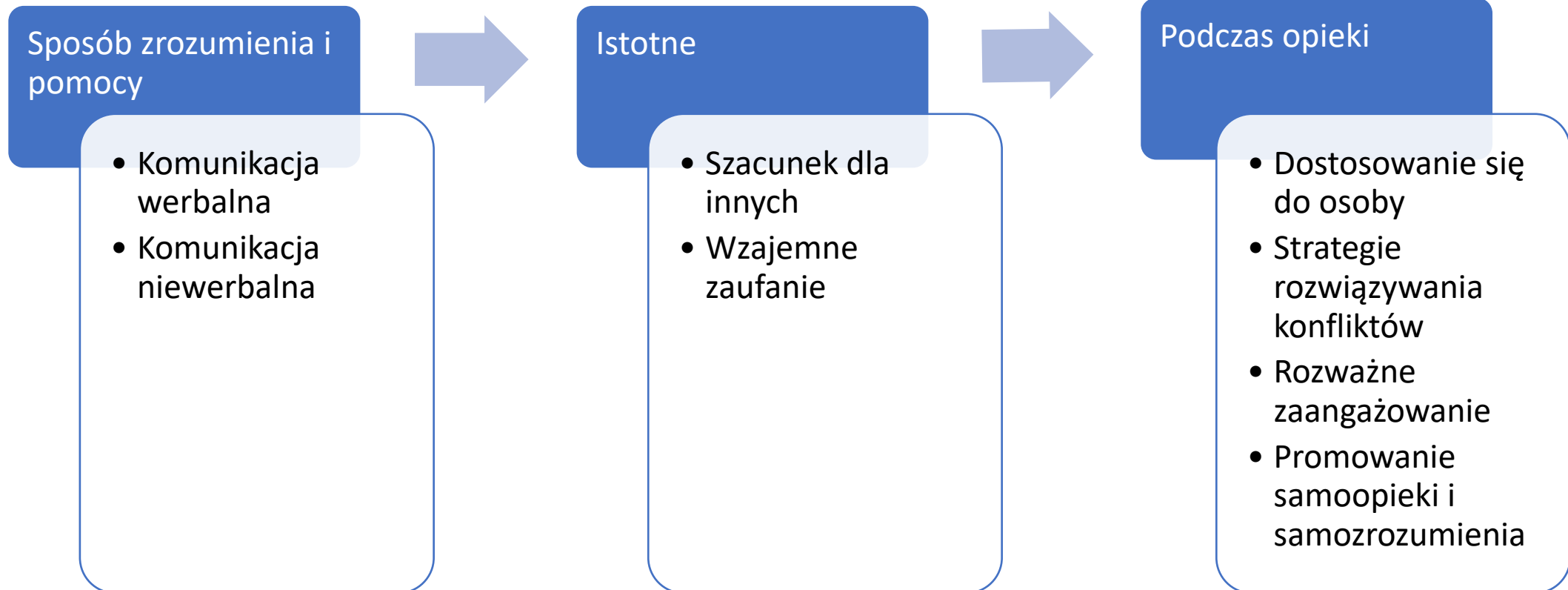
Prawa osób otrzymujących opiekę

- Prawa pacjenta
  - <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20200000849>
<https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2002-22188>
- Ustawa o ratyfikacji konwencji o prawach osób niepełnosprawnych
  - <http://www.niepelnosprawni.gov.pl/container/prawo---ustawy/Ustawa%20o%20ratyfikacji%20Konwencji%20Dz.U.2012.882.pdf>
- Ustawa o rehabilitacji
  - [http://niepelnosprawni.gov.pl/container/prawo---ustawy/Ustawa-z-dnia-23-pazdziernika-2018-r.-o-Funduszu-Solidarnosciowym-\(Dz.-U.-z-2020-r.-poz.-1787\)-1623683323.pdf](http://niepelnosprawni.gov.pl/container/prawo---ustawy/Ustawa-z-dnia-23-pazdziernika-2018-r.-o-Funduszu-Solidarnosciowym-(Dz.-U.-z-2020-r.-poz.-1787)-1623683323.pdf)

Tajemnica zawodowa,
prywatność i poufność informacji

Profesjonalne relacje

Znaczenie komunikacji

Profesjonalne relacje

Znaczenie komunikacji

Jakość i jasność w komunikacji

- Zamknięta, cicha, prywatna przestrzeń
- Właściwy czas, bez pośpiechu
- Symetryczna relacja
- Dostosowanie się do osoby pod opieką i rodziny
- Zdolności do porozumiewania się

Profesjonalne relacje

Prywatność

Obszar duchowości danej osoby
(osobiste i zastrzeżone)

Wartości i przekonania osobiste
(zdrowie, seksualność, własne ciało)

Po prostu podziel
się z kilkoma...

Doświadczenie własnego
ciała jest dla każdej osoby
wyjątkowe

Zadania związane z
opieką wymagają
częstych kontaktów
fizycznych

POSZANOWANIE

Profesjonalne relacje

PRYWATNOŚĆ

Klucze do poszanowania prywatności

- Szanuj „przestrzeń osobistą” osoby
- Bądź wrażliwy na sytuacje podatności na zagrożenia
- Poznaj/szanuj wartości i zwyczaje
- Delikatna praca pielęgnacyjna
- Poinformuj o zabiegach jakie będziesz wykonywać
- Poproś o zgodę na jakiegokolwiek wykonywany zabieg

Profesjonalne relacje

Poufność

Prywatny

Poufny

Poufność

Chroni wykorzystanie lub wiedzę o wszelkich intymnych informacjach o osobie

---

Tylko osoby upoważnione przez daną osobę będą miały dostęp do tych informacji

---

Profesjonalne relacje

Poufność

Prawo do poufności
(osoba)

Obowiązek
zachowania
tajemnicy (opiekun)

Maksymalna ochrona danych wrażliwych

Szkody, które mogłyby doprowadzić do jej ujawnienia

Wyjątki...

Zespół opieki
zdrowotnej
zaangażowany w opiekę

Rodzina (jeśli są
upoważnieni)

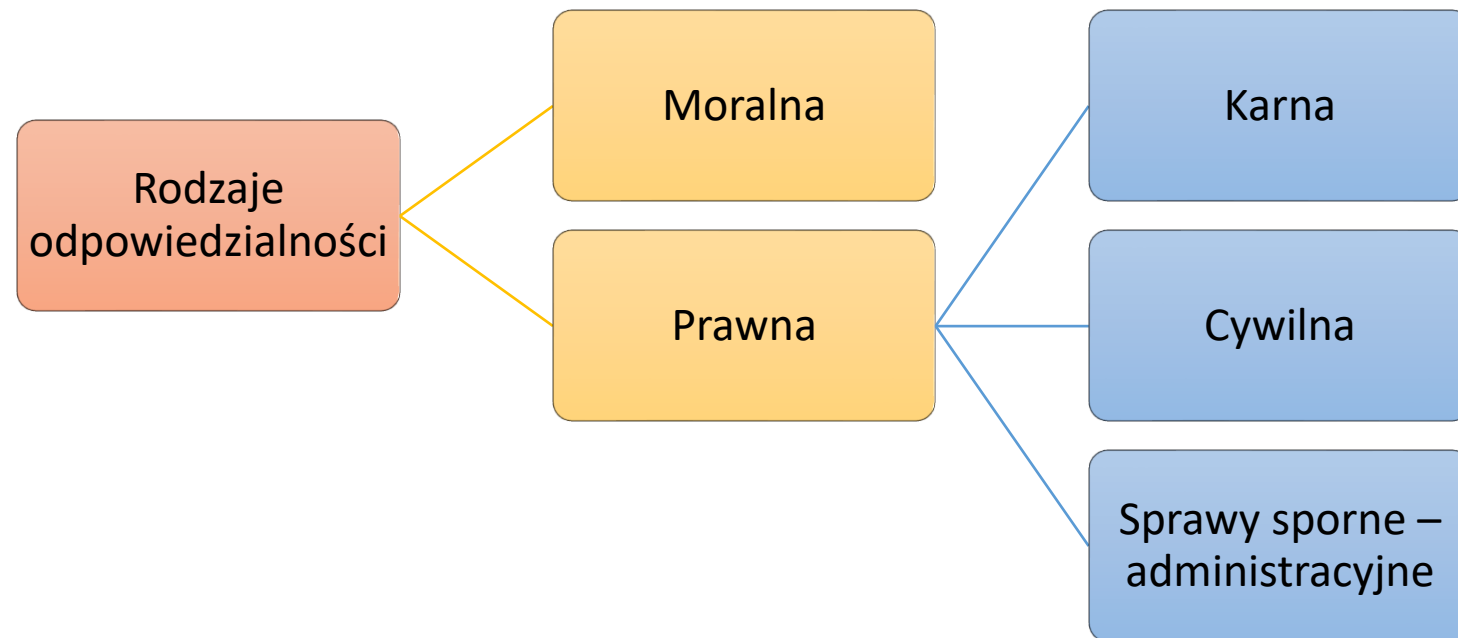
Przedstawiciele prawni
(w przypadku
niepełnosprawności)

Odpowiedzialność pracownika służby zdrowia

Ćwiczenie zadań opiekuna

Odpowiedzialność zawodowa

Zobowiązanie pracowników służby zdrowia do naprawy i reagowania na skutki działań, zaniechań, dobrowolnych lub niezamierzonych błędów, z pewnymi ograniczeniami, w wykonywaniu zawodu

Odpowiedzialność zawodowa

Odpowiedzialność moralna

- Zobowiązanie profesjonalisty do zaznajomienia się z obowiązującymi przepisami KODEKSU ETYKI oraz konsekwencjach, jakie mogą wyniknąć z jego pracy zawodowej

Odpowiedzialność prawna

- Zobowiązanie profesjonalisty do zaznajomienia się z obowiązującymi przepisami prawnymi oraz konsekwencjach, jakie mogą wyniknąć z wykonywania przez niego czynności zawodowych.

Odpowiedzialność karna

- Zobowiązanie profesjonalisty do przestrzegania PRAWA obowiązującego w jego pracy zawodowej
- Oznacza to sankcję i odpowiednią karę
- Wina musi być udowodniona

Odpowiedzialność zawodowa

Odpowiedzialność cywilna

- Obowiązek przestrzegania PRAWA oraz świadomość konsekwencji wynikających ze swoich działań
- Pociąga za sobą sankcję i rekompensatę finansową (odszkodowanie)
- Może to być: umowne/pozakontraktowe/zależne stron trzecich

Sprawy sporne – administracyjne

- Administracja zdrowia może przyjąć roszczenia z tytułu zaniedbań popełnionych przez personel w jej służbie
- Administracja ma obowiązek przekazać odszkodowanie pracownikom, jeśli szkoda wynika z oszustwa, winy lub rażącego niedbalstwa profesjonalisty

Odpowiedzialność zawodowa

Obowiązki
profesjonalisty

Aktualizacja wiedzy i mediów

Informacja

Ciągłość opieki

Informacje terapeutyczne

Dziękuję bardzo!

Teachers' name

Teachers' e-mail

Date of the session

